

N:o 20.

Herr A. W. Uhr: Om sådana ändringar i gällande kyrkolag, att underlåtenheten att begagna dop och nattvard icke må medföra förlust eller hinder i verldsligt afseende.

Vid 1867 års riksdag ingaf jag en motion, N:o 242, om upphäfvandet af: 15 kap. 11 § kyrkolagen, som föreskrifver »nattvarens begående som vilkor för äktenskap», äfvensom 3 kap. 2 § samma lag och Kongl. brefven af den 7 Juni 1733 och den 24 Januari 1740 om »tvångsdop» jemte andra dermed i sammanhang stående lagrum, på det att icke underlåtenhet att begagna dop eller nattvard skulle medföra förlust eller hinder i verldsligt afseende.

Herr L. J. Hierta yrkade äfvenledes i motion N:o 171, att den genom Kongl. förordningen af den 20 Jan. 1863 mosaisk och kristen trosbekännare tillerkända rättighet att »inför magistrat i stad eller inför kronofogde å landet ingå äktenskap», måtte utsträckas till alla svenska medborgare.

Båda dessa motioner afstyrktes af Lagutskottet i betänkandet N:o 59:

Herr Hiertas motion på de *antaganden*, att:

- 1:o) »icke något verkligt behof ibland evangeliskt-lutherska kyrkans bekännare påkallar det så kallade civiläktenskapets inrymmande i vår lag;
- 2:o) »icke heller något hittills känt, i riket tillåtet, främmande religionssamfund »hyser sådan uppfattning om vigfels betydelse eller om det inom svenska »kyrkan begagnade vigsselformulärs förkastlighet, att skyldigheten för sådant »samfunds medlemmar att, då de ingå äktenskap med rena evangeliska lärans »bekännare, låta viga sig efter nämnda formulär, innebär något samvetstväng; och
- 3:o) »att ännu mindre de, som affallit från den rena evangeliska läran, men »likväl icke ingått i något här i riket tillåtet religionssamfund, utan enligt »lag äro att betrakta såsom ännu tillhörande svenska kyrkan, kunna vara »besvärade af hennes vigsleordning eller för densammas upphäfvande hafva att »förete skäl, hvilka i sjelfva verket förtjena uppmärksamhet.»

Och min motion, hufvudsakligen derföre att den ansågs alltför vidsträckt, såsom ingående

ingående i både grundlag, civillag och kyrkolag, äfvensom under det förebärandet att det icke åläge Utskottet att ingå i undersökning af alla de stadganden, som enligt mitt förslag kunde komma i fråga att upphävas eller ändras.

Jag är förmäten nog att härom hysa en emot Utskottets majoritet motsatt åsigt och anser, att utskottstillsättningen vid våra riksdagar tillkommit just för att undersöka, utreda och klargöra hvad en motionär afser, samt att, särdeles hvad lagfrågor angår, så formulera förslagen, att de kunna vinna så väl den ena som den andra statsmaktens bifall, derest motionen i sitt syfte förtjenar afseende, eller i motsatt fall gifva bättre skäl för sitt afstyrkande än blott det, att motionären icke i allo så på förhand formulerat sitt förslag, att Utskottet dervid icke har annat att göra än blott till- eller afstyrka densamma.

Den 16 § Regeringsformen stadgar: att »Konungen bör ingens samvete tvinga eller tvinga låta, utan skydda hvar och en vid en fri utöfning af sin religion, såvida han derigenom icke störer samhällets lugn eller allmän förargelse åstadkommer.» — Huru skall denna *grundlag* kunna efterlevas, så länge deremot stridande bud i civillag och kyrkolag, ja till och med i näringsförfattningarne kvarstå, som motverka och i flera fall omöjliggöra grundlagens tydliga och klara föreskrift? — Efter mitt omdöme är det derföre Riksdagens skyldighet att icke låta komma sig till last att sådana hinder förblifva kvarstående; hvarföre jag ej kan underlåta att förnya min motion, som äfven omfattar hvad Herr Hierta i sin motion föreslagit; ty, säge hvad man vill, så är äktenskapet för visso egenligen ett verldsligt kontrakt, hvaraf rätt stora inkomster eller förluster kunna härflyta. — Om det ock är en god och vacker sed att besegla dess ingående med bön och andakt, så tyckes dock tiden vara inne att en hvar må tillåtas att dyrka Gud på sitt vis, utan att staten bestämmer formen och ordalagen.

I min förra motion uteglömdes den Kongl. förordningen, som föreskrifver, »att ingen får blifva båtsman, som icke gått till nattvarden.» — Jag omnämner den derföre nu, då jag, med åberopande af de motiver, som i omnämnda motioner finnas intagna, äfvensom den vederläggning, som reservanterna anfört emot Utskottets pluralitet, och då behofvet alltmer visat sig och önskningarne allt högljuddare blifvit uttalade, förnyar mitt vördsamma förslag om sådan ändring i alla de lagrum som derom handla:

att underlåtenhet att begagna dop och nattvard, på sätt statskyrkan föreskrifver, icke må medföra förlust eller hinder i verldsligt afseende;

och, om detta mitt förslag ej heller nu skulle i sin fulla utsträckning vinna bifall, att det åtminstone

mätte tillåtas en hvar, som det önskar, att ingå äktenskap inför magistrat i stad eller kronofogde å landet.

Då af Utskottets 16 ledamöter ej mindre än 9 reserverat sig och vederlagt betänkandet så till motiver som beslut, så synes, att det egentligen varit örist på enighet om, huru långt man den gången borde gå i medgifvanden af tidens fordringar på lättnad i religionstvånget, som vållat att motionerna blefvo helt och hållet afslagna, hvadan man nu kan hysa förhoppning om bättre framgång.

Stockholm i Januari 1871.

A. W. Uhr.
